

§ 8

Justerat kulturstödssystem 2019

Dnr 1.1/254/2019

Beslut

Kulturnämnden beslutar enligt förslag från kulturförvaltningen:

1. Att godkänna förslag om justering av kulturstöd

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2019-10-11.

Sammanfattning

Kulturförvaltningen har i Stockholms stads budget för 2019 fått i uppdrag att *"utreda en kulturstödsreform i syfte att utforma incitamentsstrukturer som gynnar självständighet, mångfald av aktörer och motverkar utelåsningseffekter samt bredda villkoren för kulturstödet för att innefatta fler kulturverksamheter."*

Förvaltningen har identifierat ett antal utmaningar som ett stödssystem behöver hantera för att ytterligare kunna bidra till utvecklingen av framtidens kulturliv i Stockholm. Med utgångspunkt i denna analys föreslår förvaltningen en justering av kulturstödssystemet.

Förvaltningen bedömer att de föreslagna justeringarna svarar mot de behov som kulturlivet uttryckt i kontakterna med förvaltningen. Dels genom förvaltningens breda nätverk mot det fria kulturlivet, dels i samband med Öppna Hus, dels genom enskilda dialoger. Därtill har referensgruppen löpande inkommit med synpunkter på hur stöden fungerar kombinerat med förslag till förbättringar. Dessa inspel har bidragit till den samlade omvärldsanalys förvaltningen gjort i föreslagen justering av kulturstödssystemet. Ett stödssystem som i ännu högre grad är anpassat efter aktörernas utvecklingsbehov och initiativ och som i högre grad sätter fokus på det konstnärliga innehållet. Genom att inrätta ett nytt fristående stöd med fokus på eget skapande och folkbildning möter justeringen villkoren för de ungas kreativitet och skapande på ett tydligare och bättre sätt. Den föreslagna ändringen svarar till kulturaktörernas efterfrågan på bedömningsgrunder som tydligare gör skillnad på konstnärlig kvalitet och aktiviteter där kvaliteten ligger i delaktighet och eget skapande. Inför implementeringsfasen av det justerade kulturstödssystemet kommer förvaltningen utarbeta en tydlig kommunikation i syfte att förtydliga och underlätta för alla berörda inom det fristående kulturlivet.

Utgångspunkt för förslaget är att det samlade kulturstödssystemet ska möta en bredd av stadens kulturaktörer på ett likvärdigt sätt med hänsyn till deras olika förutsättningar. Det ska vara tydligt och lätt att kommunicera. Med de föreslagna anpassningarna är ambitionen att stödssystemet ska kunna stärka villkoren både för konstnärligt professionellt utövande och för stockholmarnas kreativitet och engagemang. Förslaget syftar också till att stödssystemet ska vara flexibelt på ett sådant sätt att det kan följa med i utvecklingen på lång sikt och kunna hantera nya initiativ och förändrade behov på ett enkelt sätt.

De mest märkbara skillnaderna mellan nuvarande stödssystem och förvaltningens förslag till justeringar ligger främst hos civilsamhällets kulturaktörer som får möjlighet att söka stöd i en egen stödform, anpassad utifrån deras villkor. Den andra mer märkbara justeringen är omdefinitionen av utvecklingsstödet. För kulturaktörerna kommer detta att innebära en utökad dialog med förvaltningen i utvecklingsarbetet vilket möjliggör bättre förankring i utvecklingsinsatserna. Som aktör möter man också en ökad flexibilitet i ansökningsförfarandet då stödet inte längre är ihopkopplat med ansökningsprocessen för konstnärlig produktion och kulturarrangemang.

Nuvarande kulturstöd fungerar i grunden väl. De föreslagna justeringarna av det nuvarande kulturstödet blir marginella för de professionella kulturaktörerna. Stödet renodlas för professionella kulturaktörer och bedömningsgrunderna justeras och förstärker fokus på konstnärlig och publik utveckling. Ansökningsförfarandet kommer i grunden att vara detsamma med vissa anpassningar av frågeställningar i e-tjänstformuläret.

Bedömningsgrunder gällande demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män ingår som enskilda bedömningsgrunder i nuvarande stödformer. Dessa bedömningsgrunder bör vara lika för alla stöd och förslås därför formuleras som generella villkor för samtliga stöd och omfattas i den samlade bedömningen av en ansökan.

Stockholms stad erbjuder många möjligheter till nya arbetsområden för konstnärer, kreatörer och arrangörer och fungerar som en motor för konstnärlig utveckling i Sverige. De konstnärliga uttryck som skapas i Stockholm når inte bara de egna invånarna och besökarna. De är också kärnan i utvecklingen av de konstnärliga och kreativa näringarna. En stor del av de konstnärliga verk som skapas här och stöds av staden blir också en del av det regionala, nationella och internationella utbudet. Ur detta perspektiv spelar stadens stöd till professionell produktion en viktig roll. Att Stockholm har ett stödssystem som ger goda

förutsättningar för konstnärlig utveckling har betydelse för konstnärernas och kulturskaparnas villkor, vilket i slutänden avgör vilket kulturutbud som erbjuds stockholmarna. Att stärka konstnärlig kvalitet är också att stärka förutsättningarna för en växande kulturekonomi.

En stad som växer med Stockholms takt utmanar den kulturella infrastrukturen. Det blir synligt i både efterfrågan på, och tillgången till, produktionslokaler, publika arenor och allmänna samlingslokaler. När lokaler som anpassats för kulturella ändamål försvinner och övergår till annan verksamhet påverkas villkoren, inte bara för det professionella skapandet utan även för live- och scenkonstutbudet och stockholmarnas tillgång till kultur, mötesplatser och eget skapande. Att stärka den kulturella infrastrukturen är en viktig del för det offentliga stödet i ekonomiska termer samt i form av lotsning och coachning.

Hela kulturområdet påverkas starkt av den unga generationens nya sätt att forma och delta i kulturlivet. Unga utmanar vedertagna system med nya typer av skapandeprocesser och organisering i plattformar och nätverk. Ofta finns en folkbildande ambition där man använder kultur som verktyg och där den digitala arenan är lika självklar som den fysiska platsen. Unga har hög kompetens till egen kulturproduktion och samskapande som metod. Dagens stödsystem saknar former för att möta dessa initiativ och ta tillvara den kraft som unga bär med sig. Att bredda kulturstödet så att fler kulturaktörer inom civilsamhället kan inkluderas bidrar inte bara till att stärka folkbildning och demokrati utan också till att ungas initiativ och kreativitet tas tillvara.

Digitalisering är ett område som starkt påverkar kulturlivet. I digitaliseringens spår genomgår konsten och kulturlivet snabba och stora förändringar i såväl produktions-, distributions- som konsumtionsleden. Digitaliseringen bidrar till nya möjligheter för konstnärerna att utvecklas, inte bara när det gäller spridningen av verken, utan i lika hög grad när det gäller förnyelsen av konstens uttryck och innehåll. Konst- och kulturbegreppen breddas och nya produktionsformer uppstår. Användningen av de digitala möjligheterna är ofta resurs- och kompetenskrävande. Eftersom digitaliseringen handlar om nya lösningar och metoder innebär det ofta en viss oförutsägbarhet och därmed ett visst risktagande för såväl kulturaktörer som stödgivare.

Förslag till justering

För att kulturstödet ska följa med sin samtid och vara ett incitament för fortsatt utveckling av ett kvalitativt kulturliv med

relevans för stockholmare och besökare föreslår förvaltningen att nämnden beslutar att:

- Införa generella villkor som ska gälla för alla stödformer.
Syfte: Att skapa ökad tydlighet och transparens kring stadens förväntningar på stödmottagare. Stödjer likabehandlingsprinciper och demokratiska principer.
Bilaga 1. Generella villkor för kulturstöd
- Justera kulturstödssystemet med separata stödformer och bedömningsgrunder för professionella kulturaktörer och civilsamhällets kulturaktörer.
Syfte: Att skapa likvärdiga villkor inom konst- och kulturlivet. Bidrar till att minska utelåsningseffekter och stärker civilsamhällets arbete.
- Införa en ny stödform: *Stöd till eget skapande, demokrati och folkbildning*. Målgrupp är civilsamhällets kulturaktörer.
Syfte: Att bättre tillvarata stockholmarnas kreativitet och engagemang, särskilt ungas. Bidrar till att stärka civilsamhällets roll i ett demokratiskt Stockholm.
Bilaga 2. Stöd till eget skapande, demokrati och folkbildning. Särskilda villkor och bedömningsgrunder.
- Ändra namn på stödformen Kulturstöd till *Stöd till konstnärlig produktion och kulturarrangemang*. Målgrupp är professionella kulturaktörer.
Syfte: Att förtydliga stödformens inriktning och vad stöd kan sökas för. Bidrar till att förstärka stödformen som incitament för konstnärlig och publik utveckling.
Bilaga 3. Stöd till konstnärlig produktion och kulturarrangemang. Särskilda villkor och bedömningsgrunder.
- Ersätta stödformen Utvecklingsstöd med *Stöd till kulturetablering och utveckling*. Målgrupp är professionella kulturaktörer. En proaktiv stödform som både kan initiera insatser och möta initiativ från det fria kulturlivet. Modellen bygger på ett utvecklat coachande förhållningssätt, flexibla ansökningstillfällen och tematiska utlysningar.
Syfte: Att stärka kulturell infrastruktur och teknisk/digital utveckling. Bidrar till konstnärlig förnyelse och infrastrukturell utveckling samt ökad självständighet.
Bilaga 4. Stöd till kulturetablering och utveckling.

Särskilda villkor och bedömningsgrunder.

- Ändra namn på Stöd till folkbildning till *Stöd till studieförbund*. Syfte: Tydliggör att stödet enbart kan sökas av statsbidragsberättigade studieförbund. I övrigt inga förändringar.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordförande Jonas Naddebo (C) finner att nämnden beslutar enligt förslag från kulturförvaltningen.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordförande Torun Boucher m.fl. (V) och Margareta Stavling m.fl. (S) enligt följande:

Vi stödjer förslaget till ett justerat kulturstödsystem och instämmer i förvaltningens analys av att det nuvarande stödsystemet fungerar bra men behöver justeras och förtydligas. Vi tycker också att stödsystemet som det föreslås i detta ärende på ett bra sätt gör just detta.

En genom åren återkommande diskussion runt kulturstöd är hur de kan stödja och uppmuntra till förnyelse och ge rum för såväl nya kulturaktörer som nya kulturuttryck. De justeringar som här föreslås är ett svar på den diskussionen. Vi välkomnar det.

Förvaltningen menar att de föreslagna ändringarna blir marginella för de professionella kulturaktörerna. Det är viktigt att redan etablerade kulturutövare inte trängs ut av nya aktörer. De föreslagna justeringarna i kulturstödet innebär en tydlighet som borde gynna både redan etablerade utövare och nya aktörer. Detta är dock i slutändan helt beroende av de medel som finns att fördela. Vi vill understryka att dessa justeringar behöver en motsvarande förstärkning av de ekonomiska resurserna, annars riskerar de att bli resultatlösa.

Stockholm är en stad som växer, det är också landets främsta centrum för de kreativa näringarna. Staden har en central roll att spela för att understödja den tillväxtfaktor som de kreativa näringarna i dag utgör. För att staden ska vara en intressant och attraktiv metropol behöver det finnas både bred, etablerad kultur och smal, experimentell och

nyskapande dito. Kulturstödet behöver ha tillräckligt med muskler att säkerställa den dynamiken.

Om det justerade stödet får de resurser som behövs för att det ska kunna få det genomslag som är tänkt så tror vi att det kan bli bra. Viktigt är dock att dessa justeringar av stödet följs upp och utvärderas.